

NOVININE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrške Slovence.

PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

Cena Novin je za leto vsakoml na njegov naslov 6 K.
Sküppo v edne fare . . . . . 4 K.

Cena Novin v Ameriko je za leto . . . . . 12 K.

Cena ednega drobca je doma 6 filerov.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

vp. pleb. v Örensovolh, CSERFOLD, Zalamegye.
K tomu se more pošlati naročnik i vsi dopisji, naj
pa v tiskarno.

Vsi naročniki tak domači kak američanski
dobijo k NOVINAM brezplačno vsaki mesec
„Marijin List“ i na konci leta „Kalendar
Srca Jezušovoga.“

Rožnovenska kraljica, mati našega večnoga zveličanja.

Priklono se nam je mesec oktober, mesec Marijin, mesec kraljice sv. čisla ali sv. rožnoga venca. Kak sv. Matierkerkeve žele, molimo radi te mesec sv. čislo i ponjem litanije lauretanske pa molitev k sv. Jožefi: „K tebi bežimo o blaženi Jožef...“ Če smo le mogoči, vsaki den to opravimo. Veliki odpusti se nam podelijo, če k toj molitvi prikapčimo edno spoved v meseci i sv. obhajilo. Čislo je troje: veselo, žalostno i odičeno. Prvo nam naznanja začetek božjega življenja v človečem teli, drugo njegov žalosten konec, tretje pa diko njegovo. Življenje to božje v človečem bitji je spravilo nam večni žitek. A mati toga obojega žitka je pa Marija. Mislite si ljubléne dušice, ka bi v vašoj fari, v vašoj okolici vsi mrtvi postanoli naednok. Štokoli bi prišeo, bi drugo ne najšeo v niednoj hiši, kak samo mrtvece, a pomagati ne bi mogo, oživiti ne bi znao nikoga. Kak strašna žalost bi bila to! Prazna bi bila hiša Božja, k Jezusi nišče ne bi prihajao v niednoj hiši ne bi bilo čüti človečega glasa, nikdar se ne bi ogláso mili zvon, nikdar več ne bi zadonela sladka pesnica, nikdar ne bi slišao tü ftiče popevke nišče, njive i senožali bi se v püstino spremenile, stvarine bi se odselile od nás, rožice ne bi nam cvetale — ostalo bi edno samo tü — tužna smrt i njeni nasledki: strahota, gniloba, vonjüja, nema tišina.

Lübléne dušice! V to grozno, smrtno senco stopi zdaj edna mlada, čista deklica. Britka žalost jo obide, ka ne vidi nikde življenja. Dolpoklekne nad mrtva tela, svoj süzen obráz proti nébi zdigne i prosi milo, prosi vroče: življenje za svoje mrtve bližnje. I gda tak prosi i jočič zdiháva po življenji, Angel Gospodov se njoj prikaže i jo pozdráva:

Zdrava bodi, milošče puna, Gospod je z tebov, blagoslovena si med ženámi... Gospod, Bog, te večni je z tebov. Prišeo je žitek med mrtve, i naj té žitek stálen bo, dale právi nebeski poslanik „Poprimeš v utrobi i porodiš siná i zvála boš njegovo imé Jezus, ki de se Sin Višešnjega zvao“ . . .

Jezus bo tvoj sin, zveličar, odküpitel, oživitel, ki nazaj v življenje správi vse té mrtve. Višešnjega Sin bo on, večnoga, nemrtelnoga Boga Sin, ki ne more mreti, ki je vsikdar bio, je i bo. Toga boš mati ti. *Večni žitek ti dáš mrtvim ljudem. Mrtvi so bili ljudje, mrtve so meli duše, edna jedina je bila samo živa, vsikdar živa i nikdar ne mrtva po grehi: Marijina. V to živo dušo je prišo doli Boži Sin, sam večni žitek prebivat i je njeni postao, naj znamo mi, mrtve duše, kde iskati večni žitek. Večni žitek Marija ma. To predstavlja pred nas veselo čislo ali prvi del sv. rožnogavenca.*

Sunce sveti i segreva, brez njega ne rasté nikaj, se ne razvije, ne dobi moči i farbe, to je ne more živeti, nego bo mrtvo. Ali to sunce je na nebi. Na zemli je zamaš išče. Svoje razsvetlavajoče i segrevajoče trake z nebe pošila k nam. Brez nebe ne ga sunca — Bog je tak odrédo. Brez Marije pa ne ga večnoga Sunca, ki večni žitek dava, Jezusa Kristusa; Bog je odrédo tak. Kak se nikdar ne zgodi, ka bi sunce na toj blatnoj zemli visilo i ž njé blagrüvalo zemelski svet, nego njegovo mesto je čista neba, ravnotak je nemogoče, da bi Jezusa v drugom mesti najšli, kak pri Mariji, zato ka je neba za večno sunce naših düš: prečisto krilo Blažene Device Marije.

Večni žitek je pri Mariji. K njej more iti vsaka duša, če živeti šče. Ali življenje je pa razložno tak časno, telovno, kak duševno. V obilnosti, zdravji živé eden, v betegi, pomenjkanji te drugi.

Smeh sija z ednoga lica, süze polevajo drugo. Kuča i palača, cote i svilnata obleka se preminjavajo v pisanoj mešanici na tom jalnom sveti. I ravno ta razložnost se najde i v duševnom življenji. Eden je bogat v milošči, drugi sirotüje brez nje. Ednoga na svoje Srce ma stišnjenoga ljubleni Jezus, te drugi komaj gléda na njé. Odkod té razložek? Povem vam. Ne živejo zato vsi v obilnosti duševnom, ka so ne vsi ednáko Marijini. Čem bole je, što njeni, tem več ma življenja v sebi. Ona je naime mati Večnoga Žitka, Jezusa Kristusa.

Lübléne, drage dušice, lačne, stradajoče sestrice moje, razčesane i slabo odete ovčice Jezušove, štere želete odebeleti od Božje lübezni i živeti popolen, bogat duševni žitek, podajte mi roke, naj vas pripelam i prekdam Mariji, materi večne lübezni i večnoga žitka.

Pa pravite mi, prek smo se dali ze Mariji, njej smo se že davno zročili? Ste se, ali ne popolnoma. Na sebe nej ste še pozabili. Sebe morete popolnoma pozabiti i se ščista prekdati Mariji, kak je to Jezus včino, ki je popoluoma njeni postao. Po njegovom zgledi morete njeni postati. Kak on, tak vi, kakši on, takši vi morete biti v službi Marijinoj.

Kaj je pa on sebi obdržao, kda je njeni postao? Nikaj nej. Ona njemi je dala vse: obleko, živež, celo življenje, svojega nikaj ne je obdržo. Visite ščista tüdi vi od Marije. Dobro zarazmite! V toj najmenjšoj reči pitajte njo, kak se naj držite. Prle, kak začnete delati, kühati, si obleko küpüvati, kaj komi davati, zmolite edno Zdravo Marijo ali ovak zdehnite k njej pa jo prosite, naj vas presveti, kak bi to i ono poleg njene vole včinito. Ali pazite, bodite na vse pripravni. Mejte stalno, močno volo včiniti vse kaj vam ona navdehnola bo, te dobite njeno presvetev, ovak ne, nikdar ne. Če se vi štere reči neredno držite, i bi rade

bili, ka bi ona tisto vam navdehuola, kaj vi želite, ne da vam odgovora; — ona je gospa vsega vašega, ona razpolaga z vami; če se njoj ve to pravico kratiti, ne dobite od nje odgovora: življenje vaše duše, bo pešalo.

Jezuš je njeni bio. Njegovo telo je njeno bilo. I vaše more njeno biti. Ona je njegovo telo za zveličanje nemrtelnih duš v Božjo čast darovala, v te namen šče i vaše. Včiniła je pa to pri njem po trpljenji i smrti njegovo; pri vašem teli ravno to žele. Ne ga zveličanja brez trpljenja. Duše se samo po križi rešijo. Vi ste Marijini postali, naj po vas duše reši. Ne mo goče bo pa to, če ne bode te trpeli. Po trpljenji po križah, po betegah spravlate svojoj nebeskoj materi milošče za povrnjenje blodnih duš, za rešenje vmi rajočih i uvicanih duš. Zato bodite pripravni trpeti i mreti, keliko i kda to Marija žele. Rana, smrt Marjinih slugov je vnogo duš rešila že. Dostokrat njej pravite zato, ka ščete trpeti vse tisto, kaj ona žele od vas za rešenje duš, ka ste pripravni te mreti, kda Bog žele. Ta istinska vola smrt sprejeti v šterojkoli vuri, v šteromkoli mesti, je najbolje dišeča roža našega srca, je najbogatejša njiva i najbolje puno drevo za večno življenje. Jezuš je tak bio Marijin. Pripraven je bio mreti v njenih rokah kdokoli za naše rešenje i je to tudi doprineso, kda je Božja vola bila v svojih mladih letah i je ležao v njenih naročah njena daritev Večnomi Oči prikazana za nas. Smrt Marijine dece sme tudi samo takša biti: za diko Božo i zveličanje duš morejo svojo dušo na njenih naročah i zdehnati. V te namen se zato darujmo vnogo-vnogokrat Mariji i rečimo: Devica Marija, vsaki hip sem pripraven trpeti i mreti i zato ščem mreti, naj z svojoj smrtjov Boga odičim, duše rešim. Na to nas vči drugi del čisla, žalosten rožnivenec.

Jezuš je vse Mariji dao, kaj si je prisluzo. Na križi je za vsako dušo pravo obilno milošč i vse te je njoj dao do rok. Skoz njeni rok tečejo v vsako dušo, kak nas vči sveta Maticerkev vse milošče tak, ka poleg navadnoga reda zveličanja se ne more zveličati niedna duša zvün po njej. Ona je kraljica nebe i zemlje na vsake duše, ne more zato niedna k njej, če njoj ona to ne dopusti. Vse, kaj jaz zaslužim, tudi njej morem dati. Vse molitvi, vse poste, meše, vse, kaj de se v žitki i po smrti za mene opravljalo, vse to je njeno i skoz njenih rok naj teče v tiste duše, štere ona pomeni rešiti. Jaz nemam nikše pravice do mojih dobrih del, vse

je njeno. Meni je zadosta to vüpanje, ka mi je vsakše dobro delo z tem darüvanjom pred Bogom prijetnejše i ka mi slüži vekšo miloščo za dušo i v toj meri podignjeno vekšo večno slavo v nebesah. Delavec nema juša zvün plače drugo zahtevati. Nema pravice od delodavca ešče to zahtevati naj njemi dug tudi odpusti, naj ga z povom tistim tudi oklade, pri šterom dela. Pa čednomi težaki to niti na pamet ne pride. Mi smo pa pri duševnom deli tak jako sebični. Zato molimo, se postimo i druga dobra dela opravljamo naj dobimo zdravje, blagoslov pri marhi, naj se nam dug purgatoriumski odpusti. Voska srca človeča! Pa nam je nej zadosta svetlo pravo Jezus: „Iščite predvsem Bože Kralestvo, i drugo vse vam bo dodano?“. Kralestvo iščimo, svoja dobra dela Mariji dajmo ona je naj obrne na hasek duševen komi i kak je šče. Ona naima ne more drugo želeti i včiniti, kaj je na vekšo božjo diko i nam na vekšo plačo v nebi. Molimo, prosimo za sebe, za svoje, delajmo dobro kem več i kem popolnej, ali vse to prepustimo, darujmo popolnoma Mariji. Vse naj njeno bo, naša naj samo ona z svojim Jezusom, koga mi ž njov ščemo popolno ljubiti i jako blüzi k njemi v nebo priti. Na to nas vči tretji del sv. čisla, odičeni rožnivenec.

Pa bi želela štera duša drugo kak Jezusa popolnoma ljubiti i k njemi blizu v nebo priti? Daruje zato raj se popolnoma Mariji.

Bojna.

Dvanajseto bitje na Soči (Isonzo)?

Sept. 15. Na fronti Isonzo se iz nova oživlja bitje. Pri vesi Selo se Taljanski napadi ne posrečili. Gora Monte San Gabriele pod ognjom žmetnih štükov stoji.

Vu meseci aug. smo doli strelili 32 Taljanskih letalov, mi smo zgubili 11.

Na Flandrskom strelanje s štükami. Po bobnečom ognji so Angluši pri St. Julien napadali, nazaj so je vrgli Nemci, vlovleni so ostali vu njihovih rokah.

Pri gošči Chaune so Nemci 300 Francozov zgrabili.

Sept. 17. Pri Isonzo bitje s štükami. Proti kmeči je sovražnik trikrat — brezi sreče — napado pod gorov Monte San Gabriele. Honvedje so vu sovražne jarke vdarili i vlovlene pa strojne puške s sebov prinesli.

Na Flandrskom bobneči ogen. Angluši so ne napadali.

Pri Arrasi je sovražnik globoko notri vdaro vu jarke Nemške, nego so stirani bili.

Pri Verduni velko bitje s štükami. Sept. 18. Na Taljanskem fronti smo napade na Bainsizza znak vrgli.

Na Flandrskom, pri Verduni bitje s štükami.

Na Ruskom bojišči pri Lucki, Kézdi-vásárhely se giblje sovražnik.

Pri Vanica i Moncelul so Rumuni napadali.

Taljanski generalissimus Cadorna se pripravla na 12. bitje.

Sept. 19. Ruski front. Na obadva kraja doline Ojtoz smo nazaj vrgli močne Rumunske napade. Sovražnika, šteri je v ednom mesti vu naše pesto-janke prišo, smo brž s protinapadom znak vdarili. Njegova zgüba je velika.

Taljanski front. Pri Carzano smo eden tao fronta na čas prek pustili Taljani, protinapad barona Konrada se je posrečo, vlovili smo 6 častnikov i 300 možov.

Na Flandrskom. Med goščov Hout-hoult i Sip bobneči ogen.

Pri Verduni so Francozi močno napadali. Te den je pali velko zgübo prineso Francozom.

16 sovražnih letalov je na nikoj prišlo.

Na jugu, na macedonskom so bolgari nazaj vdarili sovražnika.

Kral s nami čüti nevolu bojno.

Najvišje lastoročno pismo je vödano, štero se etak glasi:

Duga bojna velke daritve prosi od vseh prebivalcov. Da družine najžmetnej pohojene od prišestnih vdarcev občuvam, zapovem, da od spodi imenüvani vojaki na fronti na takše mesto naj pridejo, šterd je bolje zavarvano od sovražnih napadov.

1. Edino ostali sin taksih družin, iz šterih je že dva ali več sinov spadnolo ali za volo rane ali vu bojni spravljenoga betega mrlo.

2. Oča 6 ali več dece, komi se trbe od dece skrbeti.

Dano v Reichenau 11. sept. 1917.

Karol I. r.

Poleg toga sin takše družine, štera je že druge sine vu bojni zgübila i oča 6 ali več dece se na takše mesto postavi, kde je ne tak velka nevarščina.

Nazaj vu hinterland.

Odredjeno je, da čarnovojaki rojeni 1867 — 1868. samo vu hinterlandi — za frontom i etappe — bodejo služili.

Polska vlada.

Karol kral je blagovolo izdati sledéce 12. sept. dano lastno ročno pismo:

Ljübi grof Šepticki!

V popunom sporazumom s mojim visokim zaveznikom Njegovim Veličan-

stvom nemškimi casarom ščem, da se obnovitev poljske države hoteči manifest dneva 5. novembra 1916. tak nadalje izvija, da dosegne od težkoga jarma odslobodjena dežela — keliko to dopusti vojni poležaj — že zdaj blagoslovljeni razvoj svojih bogatih vedno cvetočih kulturnih i gospodarskih močih.

Za volo težkoga vojnoga časa, v šterom živemo, ne ešče mogoče, da bi vstopo iz nova poljski kralj, kak nositelj starodavne slave krone Pijastov i Jagelonov v glavno mesto i da bi spravilo v Varšavi na hasek domovine na demokratičnoj podlagi postavljeno ljudsko zastopstvo. Nego potrebe naroda želejo, naj stopijo že zdaj na mesto dozrajšujih institucij v življenje pravdo dajalni i izvrševalni organi polskega kraljestva, da bo prišla v glavnom državna oblast v roke narodne vlade. Okupacijskim oblastim bodo pridržane samo one pravice, štere žele vojsko stanje.

Naj sledi te pomemben stopaj blagoslov božji i naj pripomore, da bo bodočnost slobodne Poljske v zvezi po lastivnom nagibi s centralnimi državami, štere so deželo rešile ruskoga jarma, srečna i vredna velike prošlosti poljskega naroda.

Da mo bolee razumili lastno ročno pismo, moremo se spomeniti, da je in da sveta stalo Poljsko kraljestvo. V vremenju je na nikoj prišlo i tri vlade so jo raztrgale: Ruska, Nemška i Avstrijska. Tak je spadno Posen, Gnesen Prusom, Krakov Avstriji, drugi del pa Rusiji. Naši i Nemci so Ruskopolsko pozajeli i za kraljestvo samostalno vöskričali. Nego ka de s Polci, ki so pri nas i na Nemškom, to je velko pitanje, v šterom se mi i sovražniki naši ešče ne moremo zjediniti.

Ljudovlada (republika) Ruska.

Ruske glase ne moremo vse za gotovo vzeti.

Na mesto carske vlade je ljudovlada vöskričana.

Tak se vidi, da je Kerenskiij više ostano, nego njegov zmagaja je ešče ne popolna.

Kernilov je ešče na slobočini i pogovarjanje majo ž njim.

Kerenskiij je za predsednika ljudovlade vöskričani.

Vojni cio Francozov.

Novi Francoški ministerski predsednik Painlevé je izvijo svoj program.

Či Francuško nadaljava bojno, ne čini iz roparstva, nego čini na obrambo svoje slobočine i samostalnosti, na

obrambo slobočine i samostalnosti svetá.

Ka Francuško žele, je zelenje pravice. To je želelo Francuško leta 1871, kda je premagano bilo, i to žele i glasi zdaj, kda napadniki sovražni morejo čütiti moč njegovoga orožja.

Elsas Lothringo nazaj dati Francozom, kvar od sovražnika včinjani na domestiti, mir napraviti, šteri ne de težo niti močne, niti slabe narode — to so cili Francuškoga naroda.

Dom i svet. — Glási.

Novi vojni dühovnik. Gabor Matjaš Hilar, franciškan z Črensovec, je pozvan med vojaške dühovnike. Deveti naš človek opravlja že radostno teško vojaško dühovniško službo. Želemo njemu obilen blagoslov Srca Jezusovoga.

Iz Misijonov. Srčna dobrotá mohamedanskoga deteta se večkrat odkrije po nežnoj priprostosti. Mala Kelsumka je šopek nakitila iz vijolic pa ga je z temi rečmi dala sestri sakristijanki (štera je v sakristiji ali segeštiji službo zvršavala): „To mate sestra pa ga dajte v roko Jožefovimi Jezuški.“

„V kakši namen Kelsumka?“

„Sestra, kaj je to namen?“

„Ti té šopek Jezuški daš pa njemu poveš: Jezušek, jaz ti prinašam te korine, da bi mi podelo milost, štero želem... na priliko, da bi zaistino vrla bila. Milost, štero prosiš, to je tisti namen, v šteroga šopek ponudiš.“

„Te pa jaz dva namena mam, sestra: 1. naj moj brat krščenik postane i 2. naj boš ti vrla sestra.“

Plačajte, dužniki, zaostano naročnino. Zadnja štrtina leta se je začela, pa je, ki še filera ne plačao letos naročnine. Opominamo vsakoga tú pa še posebi v pismi. *Ki pohitroma ne plača naročnine, brez usmiljenja njemu stavimo Novine.* Vrednistvo.

Teško je ranjen Karh Štefan, 18. dnbr. z Doličov 10. Septembra. Naznano Karh Ferenc, desetnik.

Kukorico slobodno vsaki küpi kjekoli za svoj domači posel do 31. oktobra. More pa meti dovoljenje od občinskoga poglavarstva, štero more oddajalci kukorice prekdati. Ki zvüu vesi küpi kukorico, more dovoljenje prositi za njeni prévoz. Nišče ne sme več kukorice odati, kak polovino svojega višešnjega pova. Cena kukorice zluščene je do 1. Nov. 42 kor. 50 f., Novembra 43 kor., Dec. 43 kor. 50 f. Novembra se začne rekviracija i če bi što svojo odvišno kukorico že zluščo, stučke (kocenjé) li more prek dati.

Slovo vzeme od staršov, bratje, mamice, sosedov, rodbine Peterka Ferenc, telefoništa 20. dpp. z Rakičana. Z žalostnim srcem pravi „zbogom“, milo misli na svoj dragi rojstni dom, kje je kak ptičica preživo svoja nedužna leta pa prosi molitve vseh, naj ga Srce Jezusovo vse močno zaprtoga drži, ka ne de grešio, de si nebo služo, zda de se za zemljo vojsküvao.

Slika z bojišča. „Z veseljom dobim do rok redno M. List in Novine. Čiteo sem v teh zadnjih, ka vmira lepi pobožen vogrski tedenski list „A Sziv“. Ne čüda. V velikoj vnožini se pošila sem, a nišče ga ne pogledne. Pravijo: pop lahko piše itd. Mi Slovenci njim ga pa ne moremo gordržati. (Slovenci tak dosta davajo na pomoč vogrskomi dobromi tiski. Vsaki oktober se v te namen pobira v čerkvi. Naš slovenski tisk je z teh penez prle ni pisanoga filera ne dobo, samo zaduja tri leta nekšo drobtinico na večkratno našo ponizno prošnjo. Vrednik.) Ve gda židovskiva časnika „Az Est“ ali „Pesti Napló“ prideta, je tedar veselje. Dühovnike pač strahovito sovražijo mnogi. (Hüdi düh ravnoto dela. Vr.) Nas Slovence naše pobožne Novine tolažijo. Komaj čakam ponedlek, kda pridó. Te že poiščem v vsakom koti gor, kje bi se najšo Slovenec, ka bi njemu je v roke dao, naj se veseli svojoj maternoj reči. Na veliko tolažbo so nam. Iz srca želemo naše malomi tiski stanoviten obstanek. V te namen prosimo mi vojaki vas dragi domači, ostanite naročniki Novin i M. Lista pa še druge pridobite, naj žive naša mila materna reč, štero nam je Bog dao, pa prosimo tüdi vaše molitve za mir.“ *Edšidt* Jožef, p. 26. pp. z Gederovec i pajdaši.

Grah, hajdina. Ki pova grah, lečo, hajdino, či iz šteroga steč pova ma eden metercent ali više, more notri zglasiti do 20. sept.

More zglasiti:

1. Kelko ma.

2. Kelko obdrži na domači posel.

Iz graha lahko obdrži na glavo i na mesec edno kilo, iz hajdine pol kile.

3. Ka njemu više pride.

Što ešče ne zmlato, more zglasiti, kelko se vüpa dobiti.

Imenüvani pot do 19. sept. stoj šteč slobodno küpi.

Cena:

Grah 100 kil . . . . . 60 K

Beli grah 100 kil . . . . . 65 „

Leča 100 kil . . . . . 80 „

Hajdina 100 kil . . . . . 130 „

Pri odavanji od 100 kil menje vsaka kila 15 filerov dragša.

Vkradnjena svinja. Vu Malih Dolencih so svinjo iz hleva vkradnoli pri ednoj dovici. Küretino kradnejo na vse kraje, — divja svet.

Prememba vlovlenih. Namestniki Ruskoga i našega Rdečega Križa so odločili vu Stockholmi, da vu krajini Pinsk neutralno zono vöpoiščejo, kde se naši i Ruski vlovleni premenijo. — Premenijo se, ki na plüchah beteg majo, — tuberkoloziš — i ki so žmetno ranjeni.

Ogen v Šalovcih pri Büček Bakarski kovači. Brž so v pamet vzeli i pogasili, nego seno (50 meterc.) na bramji zgorelo.

Bratva krumpišov. Kda so zreli kruplni, ta je slobodno kopamo? Či se nad posühši, žuta grata. Teda več listje ne more vogelne kisiline v sebe vzeli iz zraka. Potem se kruplni, kak šteč dugo bodejo vu zemli, odzvünaj več ne hranijo. Drügo zna-

menje zrelosti, či se krumplni radi dolipustijo. Či je more trgati, ne so zreli. Rani krumplin je zreli prvo polovico septembra, kesen pa vu začetki oktobra. Kak mo je kopali? Na to moremo paziti, da je sūhe vu klet ali vu zemenico spravimo. Kem bolje so sūhi, tem menje se nam trbe bojati, da do gnili.

Včasi na njivi je razločimo preberemo.

Za semen so najboljši srednji krumplni. Gnile krumplne vu grabo na njivi zakopamo ali je s nadjov zažgemo. Či je na njivi nihavamo, klice betega vu njivi ostanejo.

Odpeljani so zvonovi Budinski, Markovski. Notri so vzeti kila za 4 korone.

Svinje do rekviralivali. Na skori pride red, da se svinje pod zapor vzemejo. Vsaki de slobodno na svojo potrebčino svinjo krmo, či je držina veksa od 5 oseb, de slobodno dve svinji krmo. Kukurco kde šteč lahko küpi. Kak dugo i po kakšoj cení — se že vōda. Od dve več svinj krmiti de samo s dovoljenjom podžupana slobodno. Za krmlenje potrebno kukurco Vojni Pov da vō. Zato je pa celi kukurčen pov vu celom orsagi pod zapor vzeti.

Brezmesni dnevi so za volo pomajkanja krme na Vogrskom odpravleni.

Tovaje — osojeni. Kraljeska sodnija je 13. t. m. razglasila sod vu tatiji Čahuk Karola i 9 pajdašov. Leta 1916. so celo Mōrsko krajino vu strahi držali. Vkradnoli so vse: gvant, pitvino, jestvino, šker. Sodnija je vkraj vzela blaga več jezer koron vrednoga, cele kola so se napunile. Čahuk Karol je osojeni na vozo 6 let, Lepoša István na 6 let, Horvat Janoš na 3 leta, Horvat Jožef na 6 let, Lepoša Ivan na 4 leta, žene Čahuk Karola i Lepoša Istvana na 4—4 mesece. Osojeni so apelacijo notri dali.

100 litrov domače pijače

Elpis!

vkrepčevalne, tēne in žejo gasēče si more vsaki sam napraviti za male stroške. V zalogi so: ananas, jaboka, grenadina, maline, muškateška, meta, pomaranče, strašnica in višnja. Neuspeh izključen. Ta domača pijača se pije po leti mrzlo po zimi pa vroče namesto ruma. Snovi z natenenim navodilom stanejo K 12 poštine prosto proti povzetju. Za kmetijstva, vekša hišna gospodarstva, delavnice, tovarne i. t. d. je to sredstvo velikanske vrednosti, ker se delavci s tov pijačov okrepčajo ne da bi bili pijani ali pa da bi zgubili na delavskoj zmožnosti

Janez Grolich, drogerija „pri angelju“ Brno štev. 85. Moravsko.

Jaboka i kaj drūgo.

— Čuo sam, ka jaboka mate za odajo.

— Mam. Kak je küpūješ?

— Za 80 filerov.

— Ve pa v varaši so po 90 filerov.

— Da pa ta je daleč pelati, k nam pa bliže.

— Te pa či je bliže ali dale — to tūdi vi trzci za peneze računate. Kak bi to bilo, či je bliže, te more falejše biti. Ne dam te tak.

— Ve pa je to lepa cena.

— Istina, da pa tūdi ne tvoja vrednost. Či je včasi po 20 filerah küpiš, je odaš po dragoj cení.

* * *

Lūdje vse na peneze obračajo. Li kak največ si ščejo spraviti. Dobro je, dobro. Penezi morejo biti, brezi njih se nikaj ne da küpiti. Da pa zato slednjo jaboko tūdi ne trbi odati.

Redite si mošt, jeci, tropine zabijte vu lagve. Glasi so bili, da ne mo mogli tropin žgati. Pa či včasi tak bode, — tropine se ponūcajo za krmo. Drūgi pa sūšsijo tropine. Dobra krma tak tūdi. Sūšste jaboka, hrūške.

Pride pali leto, ka nika ne de sadū. Teda dobro spadne ešče sūha loška hrūška.

Poznam jas ednoga gospoda, ki je velki prijatelj jabočnice. Pred dvema letoma, kda je tūdi dosta sadū bilo, je napravo kakši 40 akovov. Pitali so ga za edno leto prijatli, ka ceníš liter.

— Osemdeset filerov.

— Ve pa je vino 1 kor. 60 fil.

— Naj bo, ešče več bode.

Pa je tak bilo. Letos ešče jeci je 60 filerov košto.

Zato pa pošūajte sad. Ne pūštite, da bi vam preišo.

Nego najveksa nevola je, da se lūdje za posodo ne poskrbijo. So jo stari vertovje, pa samo ništerne bučkice majo.

* * *

Dosta se siromacije tožijo, da ne morejo silja dobiti. Bogaci, prej, ne ščejo dati. Raj živini kühajo. Vu drūgo ves odajo za vekšo ceno, siromaki vu vesi pa ne vošćijo. Pa bi mi tūdi plačali, — tak pravijo.

Ki ma, on etak guči: Či odam pšenico za 50 kor., ka je meni tū plačano, da samo mlatitev ročna me košta 7—8 koron. Či bi na tistoj njivi, kaj šteč drūgo meo, bi moji trūdi bolje plačani bili. Pa kak bi njemi dao, da ga na delo ne morem dobiti. Na žetvo bi lahko šo, bi si prislūžo 9—10 metrov. Nego tak pravi: Peneze mam, silje je ne drago pa si küpim.

Bojna je vse žlebe odprla. Vse divjost, vse hūdobija lūdih je odprta tak pri bogacah, kak pri siromakah. Pa te ešče to vse na svetlost ide, nikoga je več ne sram. Inda sveta ki je kaj takšega gučo, je ali nori ali lagoji človek bio.

Ne de tak vsigdár, kak je bilo.

Ne povesi obvūpano, národ, glavo!
Ne de tak vsigdár, kak je bilo!
Stoj močno na svétih, starinskih tlej,
V lepšoj bodočnosti vūpanje mej!

Razrūšene znova zozídamo cerkvi
I pesem de hválna donela na glás.
I vsáko pogášeno, pūsto ognjišće
Z novim de ognjom segrevalo nás.

Zdaj v kućici vsákoj žalost prebiva
I puni so cintori novi grobov;
Trótjo že leto pokápamo vedno,
I čūjemo vedno mrtvačkih zvonov.

Zdaj zobston nam sunce v sprotolji, v leti
Z plávoga néba toplo žarí:
Dnévi so naši mráčni, obláčni,
I síva nas megla dúši, daví.

Al' vōrte mí drági moji vojáki!
Konec de enkrát trplenja, nevol!
Prídejo svétki znova veselí
I britki v očáj vaši skúz več ne bo!

Zamuknejo teda pogrebni zvonovi
I samo mo svétešne čūli zvoné.
Na cintoraj novo zakrúje življenje,
Tráva, korinice gole grobé.

Tečas minéjo mantre nezmerne,
Telesne zacelijo rane skeléče,
I včūnejo žalostnim dúšne bolezní,
Stáre na srci rane grízéče.

Zdaj trda okoli nás kmica vladúje
I slepa nas megla skúšáva, daví;
Te sunce z vedríne jáсно zasíja
I kmica i megla se brš razkadí.

Po vsej etih mokaj i divjih vihéraj,
V bodočem nam sprotolje novo zorí,
Kak slednji trák sunca i zarja večerna
Po grozi nad zlámanim gájom gorí.

* * *

Ne de tak vsigdár, kak je bilo!
Ne povesi obvūpano, národ, glavo!
Stoj močno na svétih, starinskih tlej,
V lepšoj bodočnosti vūpanje mej!

Sinek Martinek.

